

УЯВЛЕННЯ ПРО РЕЛІГІЙНІ ПОНЯТТЯ «ЯНГОЛ» ТА «ДЕМОН» ХРИСТИЯН ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ

Богатирчук Жанна Михайлівна
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир
Науковий керівник – канд. філософ. наук,
доц. Пирог Ганна Володимирівна

У кожній релігійній традиції існують провідні поняття добра і зла. У християнстві образом добра є Янгол, а образом зла – Демон. Більшість населення України є православними християнами. Тому нам було цікаво, як саме ці релігійні категорії уявляють українці (православні християни), а саме люди підліткового віку, адже в цей час у них починає формуватися світогляд та стиль поведінки, а також на сучасному етапі розвитку молодь стає все менш віруючою, тому нам важливо було визначити наскільки дані категорії будуть відповідати загальноприйнятим поняттям та наскільки вони будуть стереотипними.

Янгол – у християнській, мусульманській і юдейській релігіях: надприродна істота, посередник між Богом і людьми, виконує волю Бога. У християнській релігії ієрархія янголів складається з дев'яти ступенів, що включають серафимів, херувимів, престолів (що споглядають Бога й відображають його славу), архангелів та інші. Добрі янголи служать Богові й людям (наприклад, янгол-охоронець), злі янголи (диявол, сатана), які збунтувалися проти Бога, схилиють людей до гріха[1;24].

Демон – у християнській міфології: занепалий янгол, який вийшов з-під контролю Бога, який побажав стати Богом, злий дух, диявол[2].

Підлітковий вік – у цей період завершується дитинство, починається перехід до дорослості. Відбувається якісна перебудова особистості, ускладнюються стосунки з дорослими, підліток засвоює нові суспільні норми поведінки.

Метою дослідження було вивчити усвідомлення понять «Янгол» та «Демон» у осіб підліткового віку.

Перед нами були поставлені такі завдання:

1. Ознайомитись з науковою літературою.
2. Проаналізувати поняття ангел та демон у християнстві.
3. Спланувати асоціативний експеримент.
4. З'ясувати напоширеніші асоціації до слів-стимулів у підлітковому віці за допомогою частотного аналізу.
5. Об'єднати отримати асоціації за категоріями.

Вибірку склали жителі міста, а саме – учні 10 класу. Дослідження проводилось за допомогою методу асоціативного експерименту.

За результатами частотного аналізу асоціацій до слова-стимула «янгол» було нараховано 53 асоціації. Було виявлено, що асоціацією, яка повторювалась найчастіше, була «добро» (13,9%). Менш повторюваними були асоціації: рай (5,2%), любов (3,4%), захисник (2,6%), німб (2,6%). Велика частка асоціацій повторювалась одноразово (смуток, сміх, краса, щастя, охорона тощо).

Також було виділено 9 категорій, серед яких такі, як: етичні, психологічні якості, зовнішні ознаки, релігійні предикати, поняття, що позначають роль у житті людини, дисонансні поняття, нетипові поняття, середовище, персонажі. Найпопулярнішими категоріями є «психологічні якості» та «етичні категорії». Найменш популярними є такі категорії, як «дисонансні поняття» та «середовище».

За результатами частотного аналізу до слова «демон» було нараховано 57 асоціацій. Виявлено, що асоціаціями, які повторювались найчастіше, були: «зло» (13,4%), пекло (10,7%). Менш повторюваними були асоціації: гріх (2,6%), вила (2,6%), червоний (3,5%). Велика кількість асоціацій повторювалась одноразово (спонука, заборона, злодій, розпач, блуд, вбивство, помста тощо).

Було виділено 10 категорій, серед яких такі, як: етичні, психологічні якості, зовнішні ознаки, релігійні предикати, поняття, що позначають роль в житті людини, дисонансні поняття, нетипові поняття, середовище, персонажі, ролі. Найпопулярнішими категоріями є «зовнішні ознаки» та «етичні категорії». Найменш популярними є такі категорії як «дисонансні поняття», «релігійні предикати» та «поняття, що позначають роль в житті людини».

Отже, було зроблено такі висновки:

1. Найпопулярнішими асоціаціями до слів-стимулів «Янгол» та «Демон» були «добро» та «зло» відповідно. Ці поняття є антонімічними та стереотипними, тобто можна вважати, що в підлітковому віці діти мислять більш шаблонно, оскільки їх індивідуальний світогляд тільки починає формуватися.

2. Категорії, які ми виділили до слів – стимулів були майже однаковими, що може свідчити про однакову їх тематику, але різну спрямованість.

3. Найпоширенішими категоріями до поняття «Янгол» є «психологічні якості» та «етичні категорії». Найменш популярними є такі категорії як «дисонансні поняття» та «середовище».

4. Провідними категоріями є «зовнішні ознаки» та «етичні категорії». Найменш популярними є такі категорії, як «дисонансні поняття», «релігійні предикати» та «поняття, що позначають роль в житті людини».

Література

1. Удяк Г. Символічна парадигма образу ангела у літературі І Г. Удяк II Літературозн. зб. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – . 7-8. - С. 23-32.
2. Ефремова Т. Ф. Новый словарь русского языка. Толково-словообразовательный. – М.: Русский язык, 2000.

ОСОБЛИВОСТІ СМИСЛОЖИТТЄВИХ ОРІЄНТАЦІЙ У РАННЬОМУ ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Бодашевська Юлія Сергіївна
Житомирський державний університет
імені Івана Франка, м. Житомир
Науковий керівник – докт. психол. наук,
професор Журавльова Лариса Петрівна

Рання юність вирішує проблему завершального самовизначення й інтеграції у світ дорослих людей. Центральним новоутворенням психологічного розвитку раннього юнацького віку є орієнтація та створення планів на майбутнє, що визначає та допомагає будувати власну перспективу життя. Враховуючи, що цей період вважають «другим народженням особистості», вчені відмічають якісний перелом у формуванні смислової регуляції особистості, яка задається в тому числі і її смисложиттєвими орієнтаціями (світоглядом, уявленнями людини про сенс життя та про себе, особистісного та професійного